

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

УХВАЛЕНО

Рішенням вченої ради
Харківського національного
економічного університету імені
Семена Кузнеця
від 24.04.2024 р. протокол № 5

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ректора Харківського
національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
від 24.04.2024 р. № 105

Володимир ПОНОМАРЕНКО

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (освітньо-науковий)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Доктор філософії
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 Підприємство та торгівля
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	076 Підприємство та торгівля

Харків, 2024

ПРЕАМБУЛА

Склад робочої групи освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля»
(зміни внесено наказом ректора №296 від 01.10.2024 р.):

Гарант освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля» – Салун Марина Миколаївна, завідувачка кафедри підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу, доктор економічних наук, професор.

Литвиненко Аліна Олександрівна, доцент кафедри підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу.

Чупир Олена Миколаївна, професор кафедри підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу, доктор економічних наук, професор.

Константиновський Леонід Леонідович, здобувач вищої освіти.

Панаєтов Григорій Костянтинович, директор Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва.

Розглянуто на засіданні кафедри підприємництва і торгівлі, протокол № 13 від 08.04.2024 р.

Розглянуто вченою радою факультету Міжнародної економіки та підприємництва, протокол №3, від 20.03.2024 р.

Освітньо-наукову програму оновлено на підставі:

1. Законодавчих та нормативних актів:

Національної рамки кваліфікацій, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 1341 від 23.11.2011 р. (із змінами відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 519 від 26.06.2020 р.);

2. Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступінь доктора філософії, галузі знань 07 Управління та адміністрування зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 645.

3. Нормативних документів ХНЕУ ім. С. Кузнеця:

Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця;

Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця;

Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця;

Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

4. Вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду проведення наукових досліджень у галузі підприємництва та торгівлі, результатів опитування роботодавців та споживачів, громадського обговорення (протокол №11 від 2.03.2024 р. засідання кафедри підприємництва і торгівлі).

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (додаються).

І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь, що присвоюється	Доктор філософії
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Освітня програма	Підприємництво та торгівля Business, trade and exchange activities
Форми здобуття освіти, обсяг освітньої програми в кредитах ЄКТС та терміни навчання	Очна (денна, вечірня) форма – 60 кредитів, 4 роки; Заочна форма – 60 кредитів, 4 роки
Наявність акредитації	акредитована Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти: сертифікат №8778 від 25.06.2024 р., діє до 25.06.2025р.
Мова навчання / оцінювання	українська
Структурний підрозділ відповідальний за ОП	Кафедра підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу
Вимоги до зарахування	Набір на спеціальність 076 Підприємництво та торгівля освітньо-наукову програму «Підприємництво та торгівля» на третій (освітньо-науковий) рівень здійснюється на основі освітнього ступеня магістра (або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) за умовами передбаченими Правилами прийому до аспірантури ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з підприємництва та торгівлі
Кваліфікація професійна	Не надається
Кваліфікація в дипломі	Науковий ступінь - Доктор філософії Галузь знань - 07 Управління та адміністрування Спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля Освітньо-наукова програма - «Підприємництво та торгівля»
Мета освітньої програми	Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів, професіоналів із сформованим системним науковим світоглядом, здатних ініціювати та виконати оригінальні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, комерціалізувати їх та/або підготувати їх до використання у викладанні фахових дисциплін
Фокус та особливості	Фокусується на формуванні системи компетентностей здобувача щодо поширення знань та інновацій, підтримки розвитку громадянського

(унікальність) програми	<p>суспільства, культурного та соціального прогресу, а також підтримки підприємництва. Це включає в себе роботу відповідно до третьої місії університетів, коли університет стає центром підприємницької активності, відкритим для всіх зацікавлених учасників, а не лише студентів та викладачів.</p> <p>Ключові слова: підприємництво, інновації, соціально відповідальний бізнес, третя місія університету, центр підприємницької активності, поширення підприємницьких ідей, знань, інновацій.</p>
Опис предметної області	<p>Об'єкти вивчення: діяльність суб'єктів господарювання підприємницьких та торговельних структур з орієнтацією на інноваційну наукову (дослідницьку) та педагогічну діяльність</p> <p>Цілі навчання: підготовка висококваліфікованих фахівців для підприємницьких та торговельних структур, що потребують наявності ступеня доктора філософії, які здатні продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, проводити власні фундаментальні та/або прикладні дослідження, що передбачають глибинне переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійних практик, здійснювати наукову та педагогічну діяльність.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: теоретико-методологічні, науково-методичні, фундаментальні та прикладні основи підприємницької та торговельної діяльності, які забезпечують прийняття обґрунтованих професійних рішень з її розвитку.</p> <p>Методи, методики та технології: система загальнонаукових та спеціальних методів, методик та технологій для досліджень та/або інноваційної діяльності в підприємницьких та торговельних структурах.</p> <p>Інструментарій та обладнання: сучасні інформаційні системи (хмарні технології, комунікаційні технології передачі та обміну інформацією), спеціалізоване програмне забезпечення, прилади та обладнання, необхідні для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких та торговельних структурах.</p>
Академічна мобільність	<p>Право здобувача освітньо-наукової програми на академічну мобільність підтверджується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (затвердженого Наказом ректора №150/1 від 07.09.2016 р.).</p> <p>На теперішній час укладено міжінституційні угоди: ISMA University (Латвія) «Еразмус+» Мобільність працівників і студентів вищих навчальних закладів.</p>
Академічні права випускників	<p>Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих, підготовка на 8 рівні НРК за спорідненими спеціальностями</p>
Професійні права	<p>Право професійної діяльності відповідно до отриманої освітньої кваліфікації</p>
Працевлаштування випускників	<p>Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, інших посадах, що потребують кваліфікації 8 рівня НРК.</p>

II – ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва та торгівлі діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	<p>ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької та торговельної діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК03. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК04. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких та торговельних структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках.</p> <p>СК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій та торговельній діяльності.</p> <p>СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, спрямовану на створення та впровадження інноваційних освітніх програм, підтримку студентського наукового дослідження, розвиток педагогічних методик, сприяння взаємодії зі стейкхолдерами та розвиток підприємницької культури в суспільстві.</p> <p>СК04. Здатність усно та/або письмово презентувати, обговорювати, апробувати результати досліджень, розробок, проектів українською та іноземною мовами.</p> <p>СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій та торговельній діяльності.</p> <p>СК06. Здатність застосовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології (інформаційні системи, хмарні технології, комунікаційні технології передачі та обміну інформацією), прилади та обладнання (в тому числі комп'ютерна техніка, апаратно-програмне забезпечення), необхідні для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких та торговельних структурах.</p>

З метою забезпечення кореляції визначених компетентностей з класифікацією компетентностей НРК використовується матриця відповідності визначених компетентностей та дескрипторів НРК, яка є інформаційним додатком (Таблиця 1 Пояснювальної записки).

III – НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 076 ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

PH01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва та торгівлі та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.

PH02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі, а також у викладацькій практиці

PH03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні, економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційно-комунікативні технології, прилади та обладнання

PH04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємництва та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

PH05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

PH06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності, спрямовані на підтримку розвитку громадянського суспільства, культурного та соціального прогресу, а також підтримку підприємництва в рамках третьої місії університетів, коли університет стає центром підприємницької активності, відкритим для всіх зацікавлених учасників.

PH07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва та торгівлі, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

PH08. Формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, актуальні літературні та інформаційні джерела, результати теоретичного аналізу, моделювання, експериментальних досліджень.

PH09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва та торгівлі та дотичних

міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики.

PH10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва та торгівлі з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.

PH11. Вільно презентувати, обговорювати державною та іноземними мовами результати досліджень, наукові та/або прикладні проблеми підприємництва та торгівлі, оприлюднювати їх у наукових публікаціях провідних міжнародних видань або впроваджувати у практичну діяльність.

PH12. Організовувати і здійснювати освітній процес у закладах освіти, розробляти і впроваджувати спеціальні освітні компоненти зі сфери підприємництва та торгівлі, спрямовані на стимулювання підприємницької активності, розвиток підприємницьких навичок та підготовку фахівців, готових до викликів та можливостей сучасного бізнесу.

IV. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

4.1 Структура освітньо-наукової програми та освітні компоненти

№	Освітні компоненти (навчальні дисципліни, практики)	Кредити ЄКТС	Структура, %
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
1	<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>	31	52
2	<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>	5	8
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
3	<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>	14	23
4	<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>	10	17
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ:		60	100%
<i>в тому числі: вибіркова складова</i>		15	25

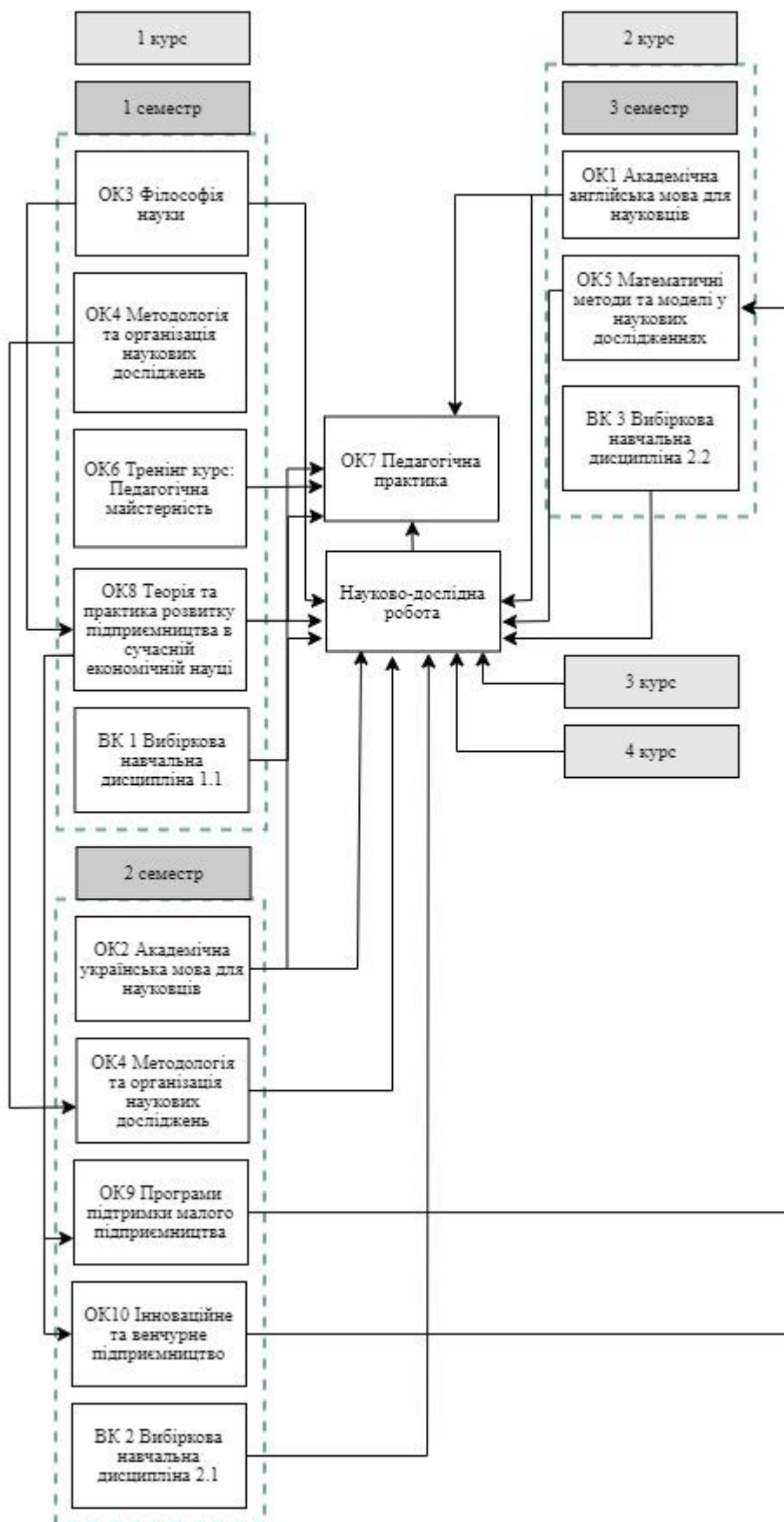
Код ОК	Освітні компоненти (навчальні дисципліни, практики)	Кредити	Форми підсумкового контролю
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
ОК1	Академічна англійська мова для науковців	5	Іспит
ОК2	Академічна українська мова для науковців	3	Іспит
ОК3	Філософія науки	4	Залік
ОК4	Методологія та організація наукових досліджень	6	Залік/Залік
ОК5	Математичні методи та моделі у наукових дослідженнях	5	Звіт

ОК6	Тренінг курс: Педагогічна майстерність	3	Залік
ОК7	Педагогічна практика	5	Звіт
<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
ВК 1	Вибіркова навчальна дисципліна 1.1	5	Залік
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
ОК8	Теорія та практика розвитку підприємництва в сучасній економічній науці	4	Іспит
ОК9	Програми підтримки малого підприємництва	5	Залік
ОК10	Інноваційне та венчурне підприємництво	5	Залік
<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
ВК 2	Вибіркова навчальна дисципліна 2.1	5	Залік
ВК 3	Вибіркова навчальна дисципліна 2.2	5	Залік

4.2. Вибіркова складова освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля»

Індивідуальний навчальний план здобувача, крім обов'язкових складових, містить перелік дисциплін за вибором здобувача. Вибіркова складова освітньо-наукової програми складається з 15 кредитів ЄКТС які входять до загального обсягу кредитів. Вибіркова складова включає : загальноосвітні та професійні вибіркові навчальні дисципліни вільного вибору, які формують спеціальні та софт скілси пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження. Здобувач також має право обрати дисципліну, яка пропонується для інших рівнів вищої освіти. Взяти участь у формуванні вибіркової складової можуть усі кафедри університету.

4.3 Структурно-логічна схема підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

V. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. Звітування про виконання індивідуального плану роботи аспіранта проводиться 2 рази на рік на засіданні випускової кафедри.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання конкретної комплексної проблеми в сфері підприємницької та торговельної діяльності або на його межі з іншими спеціальностями, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи). Вимоги до оформлення дисертацій встановлює МОН України. Обсяг основного тексту дисертації 6,5-8,5 авторський аркуша.
Вимоги до публічного захисту)	Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами).

VI. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України "Про вищу освіту", а також відповідно до існуючої системи забезпечення якості вищої освіти в Університеті

Політика щодо забезпечення якості вищої освіти	Основні принципи внутрішнього забезпечення якості освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця: відповідальності; відповідності; адекватності; автономності; вимірюваності; академічної культури; відкритості. Основні процедури внутрішнього забезпечення якості освіти в ХНЕУ ім. С. Кузнеця: формалізація політики якості, стратегічних цілей, завдань постійного поліпшення якості; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти; підготовка та проведення маркетингово-моніторингових та соціально-психологічних досліджень для визначення потреб ринку праці, вимог стейкхолдерів вищої освіти, якості надання освітніх послуг і задоволеності якістю освітньої діяльності та якістю освіти; залучення стейкхолдерів вищої освіти (здобувачів вищої освіти, роботодавців, представників академічної спільноти тощо) до прийняття
---	--

	рішень за напрямами внутрішнього забезпечення якості; зовнішнє оцінювання якості діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця за результатами участі в національних та міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів, виконання Ліцензійних вимог, акредитації. Напрями: розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; забезпечення студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання здобувачів вищої освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.
Забезпечення якості розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та оновлення освітніх програм	Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм здійснюється згідно з діючими нормативними актами університету. Перегляд освітніх програм здійснюється на основі аналізу задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти: можливості побудови індивідуальної траєкторії навчання, дотримання академічних свобод в освітньому процесі, задоволеності якістю освітньої програми, тощо; роботодавців: якості формування загальних та фахових компетентностей, актуальних та соціальних навичок (soft skills); інших стейкхолдерів. Для перегляду освітніх програм використовуються: онлайн опитування, проведення дослідження фокус-групи, аналіз документів, аналіз ситуації, групою відповідно до вимог щодо структури та змісту освітньої програми. Періодичність перегляду освітніх програм здійснюється: а) щорічно за результатами моніторингу; б) після завершення освітньої програми здобувачами вищої освіти, в) в разі зміни законодавчої та нормативної бази.
Забезпечення зарахування, досягнення, визнання та атестація здобувачів	Оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених в Університеті процедур згідно з нормативними актами. Щорічне оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до визначених освітньою програмою форм контролю; порядку оцінювання результатів навчання, що висвітлюється в робочих програмах навчальних дисциплін, робочих планах (технологічних картах) навчальних дисциплін, силабусах навчальних дисциплін; обліку результатів навчання, який ведеться з використанням інформаційного середовища Персональної навчальної системи (ПНС) Університету. Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється на основі 100-бальної накопичувальної бально-рейтингової системи.
Забезпечення якості студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання	Планування, розподіл та надання навчальних ресурсів і забезпечення підтримки здобувачів вищої освіти враховують їх потреби та принципи студентоцентрованого навчання. Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а здобувачі вищої освіти поінформовані про їх наявність.
Забезпечення якості науково-педагогічних працівників	Щорічне рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Університету здійснюється за рахунок використання механізмів оцінювання та самооцінювання результативності науково-педагогічної діяльності, її спрямованості на пріоритети розвитку національної системи вищої освіти, стратегії розвитку Університету, особистісного професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Підсумки рейтингового оцінювання підводяться за результатами діяльності, досягнутими протягом

	календарного року. Оприлюднення результатів щорічного оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр та факультетів відбувається на засіданні вченої ради Університету.
Ресурсне забезпечення освітнього процесу (навчальні ресурси та підтримка здобувачів вищої освіти)	Заклад вищої освіти забезпечує освітній процес необхідними та доступними ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснює відповідну підтримку здобувачів вищої освіти. Організаційно-методична підтримка самостійної роботи здобувачів вищої освіти полягає у розробці методичних, дидактичних, інструктивних матеріалів, наданні можливості формувати, закріплювати, поглиблювати й систематизувати отримані під час аудиторних занять знання та вміння, здійснювати самопідготовку й самоконтроль опанування освітньої-професійної програми та реалізується через Персональну навчальну систему ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Інформаційне забезпечення (інформаційний менеджмент)	З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної кампанії, планування та організацію освітнього процесу; доступ до навчальних ресурсів; облік та аналіз успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; управління кадрами та ін.
Публічність інформації про освітні програми, освітню, наукову діяльність	Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація за освітньо-професійною програмою публікується на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця, включаючи програми для потенційних здобувачів вищої освіти, випускників, інших стейкхолдерів і громадськості. Публічною є інформація про освітню діяльність за спеціальністю, включаючи критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за цією програмою; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються тощо.
Забезпечення академічної доброчесності	Забезпечення запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників закладу вищої освіти та здобувачів вищої освіти реалізується через політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, регулюється такими документами ХНЕУ ім. С. Кузнеця: Кодекс академічної доброчесності; Кодекс професійної етики та організаційної культури працівників і здобувачів вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця; Положення про комісію з питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Перевірка наукових праць науково-педагогічних працівників Університету та здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою інтернет-сервісів на основі відкритих інтернет-ресурсів та системи StrikePlagiarism.com, що діє на підставі Ліцензійного Договору про надання права користування програмним забезпеченням.

Пояснювальна записка

Матриця відповідності компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених компетентностей дескрипторам НРК спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння Ум1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики Ум2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність і автономія АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Загальні компетентності				
ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької та торговельної діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.	Зн1			АВ2
ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті		Ум1	К1	АВ1
ЗК03. Здатність працювати автономно	Зн1	Ум2	К1	АВ2
ЗК04. Здатність до міжособистісної взаємодії	Зн1	Ум2	К1	АВ1, АВ2
ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними	Зн1	Ум2	К1	АВ1

Спеціальні (фахові) компетентності				
СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких та торговельних структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках	Зн1	Ум2	К1	АВ1
СК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій та торговельній діяльності	Зн1	Ум3	К1	АВ1
СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, спрямовану на створення та впровадження інноваційних освітніх програм, підтримку студентського наукового дослідження, розвиток педагогічних методик, сприяння взаємодії зі стейкхолдерами та розвиток підприємницької культури в суспільстві.	Зн1	Ум1	К2	АВ2
СК04. Здатність усно та/або письмово презентувати, обговорювати, апробувати результати досліджень, розробок, проєктів українською та іноземною мовами	Зн1	Ум2	К2	АВ2
СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій та торговельній діяльності.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ2
СК06. Здатність застосовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології (інформаційні системи, хмарні технології, комунікаційні технології передачі та обміну інформацією), прилади та обладнання (в тому числі комп'ютерна техніка, апаратно-програмне забезпечення), необхідні для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких та торговельних структурах	Зн1	Ум1		АВ2

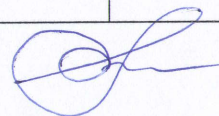
Таблиця 2

Матриця відповідності визначених результатів навчання, компетентностей та освітніх компонентів

Програмні результати навчання	Компетентності										
	Загальні компетентності (ЗК)					Спеціальні (фахові) компетентності					
	ЗК01	ЗК02	ЗК03	ЗК04	ЗК05	СК01	СК02	СК03	СК04	СК05	СК06
РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємства та торгівлі та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.	OK3 OK4 OK8	OK10			OK10	OK4 OK5 OK8 OK10	OK4 OK8 OK9 OK10	OK7 OK8			OK5 OK8 OK10
РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних дослідженнях у сфері підприємства та торгівлі, а також у викладацькій практиці.	OK4 OK6 OK7		OK7	OK7	OK7	OK4 OK7	OK4 OK7	OK6 OK7			OK6
РН03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні, економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційно-комунікативні технології, прилади та обладнання	OK5		OK9	OK1 OK2 OK9			OK5 OK9	OK7		OK5 OK8	
РН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємства та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках		OK10	OK9	OK5 OK9	OK10	OK5 OK10	OK10	OK7		OK5 OK8	OK5 OK10
РН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємства та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках	OK4	OK10		OK5 OK9	OK10	OK10	OK4 OK9 OK10		OK1 OK2 OK4		OK10
РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності, спрямовані на підтримку розвитку громадянського	OK3 OK4 OK6		OK9	OK7 OK9	OK4 OK7		OK4 OK7 OK9	OK6 OK7			OK6

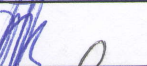
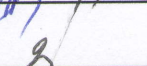
суспільства, культурного та соціального прогресу, а також підтримку підприємництва в рамках третьої місії університетів, коли університет стає центром підприємницької активності, відкритим для всіх зацікавлених учасників	OK7										
PH07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва та торгівлі, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці		OK1 OK2 OK9	OK9					OK7		OK5 OK8	OK5
PH08. Формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, актуальні літературні та інформаційні джерела, результати теоретичного аналізу, моделювання, експериментальних досліджень	OK3 OK4						OK4			OK3 OK8	OK5
PH09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики	OK3 OK4	OK1 OK2 OK9				OK4 OK5	OK4			OK3 OK4 OK5 OK8	OK5
PH10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва та торгівлі з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.	OK4	OK1 OK2 OK9 OK10			OK4 OK10	OK10	OK4 OK10				OK10
PH11. Вільно презентувати, обговорювати державною та іноземними мовами результати досліджень, наукові та/або прикладні проблеми підприємництва та торгівлі, оприлюднювати їх у наукових публікаціях провідних міжнародних видань або впроваджувати у практичну діяльність	OK4 OK7	OK1 OK2 OK7 OK9					OK5 OK7				
PH12. Організувати і здійснювати освітній процес у закладах освіти, розробляти і впроваджувати спеціальні освітні компоненти зі сфери підприємництва та торгівлі, спрямовані на стимулювання підприємницької активності, розвиток підприємницьких навичок та підготовку фахівців, готових до викликів та можливостей сучасного бізнесу	OK6		OK7 OK9	OK7 OK9			OK7 OK9	OK6 OK7			OK6

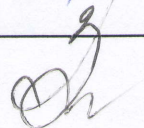
Гарант ОНП «Підприємництво та торгівля»

Марина САЛУН

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля»

Назва структурного/функціонального підрозділу	Дата, підпис
Завідувач відділу аспірантури і докторантури	
Керівник відділу забезпечення якості освіти	
Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу	
Проректор з навчально-методичної роботи	
Перший проректор	

REVIEW
on the educational and scientific program "Entrepreneurship and Trade"
in the field of specialization 076 "Entrepreneurship and Trade"
at the third (educational-scientific) level of higher education

The analysis of the educational and scientific program "Entrepreneurship and Trade" for the third (educational-scientific) level of higher education, specializing in 076 "Entrepreneurship and Trade," reveals that it adequately fulfills its objectives in shaping the necessary competencies in its learners at this level. The primary aim of this program is to prepare highly qualified professionals for entrepreneurial and trade sectors, where a doctoral degree is required. Graduates of this program are expected to be capable of generating innovative ideas, solving complex problems, and conducting significant research in the fields of entrepreneurship and trade, which involves a profound re-evaluation of existing knowledge and the creation of new knowledge and practices.

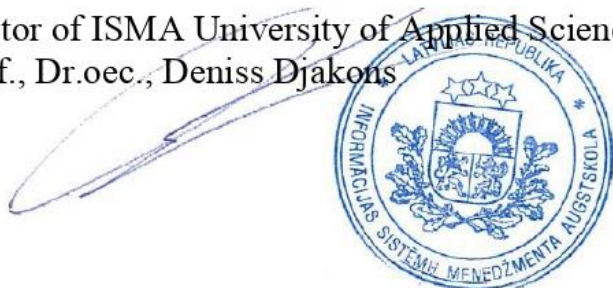
The educational and scientific program consists of two main components: the educational and the scientific. It provides students with the flexibility to autonomously create educational and research plans, which are then approved by their academic advisors and ratified by the University Senate. This flexibility is grounded in the principles of academic freedom and enables students to individualize their educational journeys.

This program enables the attainment of professional competencies characteristic of this level of higher education, such as the ability to plan and execute original research at a high level, achieve scientific results publishable in leading academic journals, and apply these findings to practical endeavors. Furthermore, it fosters the development of integrated competence, which encompasses a profound re-evaluation of existing knowledge and the creation of new holistic knowledge and/or professional practices, as well as the utilization of advanced methodologies in scientific, pedagogical, and professional activities.

The program's structure is clear and logically organized, facilitating the systematic study of educational components. The program's content aligns with the field of specialization, 076 "Entrepreneurship and Trade" adheres to the standards of third-level higher education, and complies with legislative requirements regarding the educational workload. All of these elements are geared toward achieving the planned educational goals and program outcomes.

The quality of the educational process is ensured by an internal quality assurance system, which focuses on continuous improvement of the "Entrepreneurship and Trade" educational and scientific program, the quality of teaching and learning, and the quality of students' educational outcomes at the third (educational-scientific) level of higher education. The program is also resourcefully supported by national and international standards, the needs of higher education stakeholders, and external quality assurance requirements.

Rector of ISMA University of Applied Sciences
Prof., Dr.oec., Deniss Djakons

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму Підприємництво та торгівля
для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»

Розроблена програма спрямована на формування компетентностей здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня, шляхом підготовки висококваліфікованих фахівців для підприємницьких та торговельних структур, що потребують наявності ступеня доктора філософії, які здатні продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, проводити власні фундаментальні та/або прикладні дослідження, що передбачають глибинне переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійних практик, здійснювати наукову та педагогічну діяльність.

Освітньо-наукова програма «Підприємництво та торгівля» складається з освітньої та наукової складових. Вона спрямована підготовку здобувачів ступеня вищої освіти доктор філософії є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються науковим керівником та затверджуються Вченою радою університету та формують індивідуальну освітню траєкторію руху здобувача, що базується на принципах академічної свободи.

Запропонована освітньо-наукова програма дозволяє сформуванню як професійні компетентності, притаманні саме цьому рівню вищої освіти, серед яких здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких та торговельних структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках, так і сформуванню інтегральну компетентність: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва та торгівлі, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Програма підготовки має чітку та логічну систему побудови, яка дозволяє відстежити взаємозв'язок між освітніми компонентами, винесеними на опанування. Зміст програми відповідає предметній галузі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», стандарту вищої освіти третього рівня та вимогам законодавства щодо навчального навантаження здобувачів, що спрямовано на досягнення запланованих цілей та програмних результатів навчання.

Якість освітнього процесу забезпечується системою внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності щодо безперервного вдосконалення якості освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля», якості навчання і викладання, якості результатів навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти, і ресурсним забезпеченням відповідно до національних та міжнародних стандартів, потреб стейкхолдерів вищої освіти, а також вимог органів, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості.

Рецензент:

Директор
Харківського регіонального фонду
підтримки підприємництва

Григорій ПАНАЄТОВ

1109/2024_15K
від 11.09.2024 року

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-наукову програму «Підприємництво та торгівля»
для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця**

Впровадження освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля» є надзвичайно актуальним в умовах глобалізації та динамічного розвитку ринку. Вона зумовлена необхідністю підготовки висококваліфікованих кадрів для розвитку національної економіки, в т.ч. і в умовах повоєнного відновлення України. У зв'язку з постійними змінами в законодавстві та бізнес-середовищі, виникає гостра потреба в фахівцях з підприємництва та торгівлі, які володіють сучасними знаннями та навичками і саме освоєння цієї програми дозволить випускникам успішно реалізовувати себе в динамічному світі бізнесу.

Особливістю даної освітньо-наукової програми є комплексний підхід до підготовки висококваліфікованих дослідників у сфері підприємництва та торгівлі. Адже вона розроблена з урахуванням сучасних тенденцій розвитку економіки та вимог ринку праці, відповідає загальноєвропейським стандартам вищої освіти. Особливо цінним є акцент програми на формуванні у здобувачів освіти здатності до генерації нових ідей та проведення глибоких наукових досліджень. Саме такі компетенції є критично важливими для розвитку інноваційних компаній, таких як «Ю-КОНТРОЛ», які працюють на стику технологій та бізнесу.

Включення до програми дисциплін, спрямованих на розвиток аналітичних та дослідницьких навичок, дозволить випускникам успішно проводити аналіз великих масивів даних, розробляти ефективні бізнес-моделі та приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності. Це особливо актуально для сучасного бізнесу, де дані стали одним з найцінніших ресурсів. В умовах повномасштабної війни такі навички стануть незамінними для оцінки ризиків, адаптації бізнесу до нових реалій та пошуку нових можливостей. Крім того, в контексті євроінтеграції України, розуміння європейських стандартів ведення бізнесу та здатність працювати з міжнародними даними стануть конкурентною перевагою для наших випускників.

Варто зазначити, що програма передбачає глибоке занурення в теоретичні аспекти підприємництва та торгівлі, а також розвиток практичних навичок, необхідних для проведення наукових досліджень. Такий підхід дозволить випускникам не лише проводити фундаментальні дослідження, а й впроваджувати результати своїх досліджень в практичну діяльність, створюючи інноваційні стартапи, які вирішуватимуть актуальні соціальні проблеми. Завдяки

міждисциплінарному підходу та знанням сучасних технологій, випускники зможуть успішно конкурувати на глобальному ринку праці та сприяти розвитку сталого бізнесу в Україні.

Таким чином, освітньо-наукова програма «Підприємництво та торгівля» розроблена на основі сучасних підходів до навчання та враховує потреби і особливості цільової аудиторії, забезпечуючи високий рівень освітніх послуг. Вона є перспективною для підготовки науковців, які зможуть внести значний вклад у розвиток української економічної науки, та відповідає сучасним вимогам ринку праці, забезпечуючи високий рівень підготовки фахівців, які здатні вирішувати складні наукові та практичні завдання.

З повагою
директор

Сергій МІЛЬМАН